

Informe de brots de sarna a Catalunya (2015-2022*)

Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública

Xarxa de Vigilància Epidemiològica de Catalunya

30-01-2022

*Dades de 2022 provisionals

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Autors:

Conchita Izquierdo , Ana Martinez , Jacobo Mendioroz , Maria Romeu

Alguns drets reservats

© 2023, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a la pàgina web de Creative Commons.

Unitat promotora:

Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT).

Edició:

Barcelona, febrer de 2023

Assessorament lingüístic:

Servei de Planificació Lingüística del Departament de Salut

URL:

Disseny de plantilla accessible 1.06
Oficina de Comunicació. Identitat Corporativa.

Sumari

1	Introducció	4
2	Objectiu.....	4
3	Mètodes	4
4	Resultats	5
4.1	Distribució anual	5
4.2	Distribució per àmbits	7
4.3	Distribució territorial	10
5	Conclusions	17
6	Referències bibliogràfiques	18

1 Introducció

La sarna o escabiosi és una infecció parasitària de la pell causada pel *Sarcoptes scabiei*. El paràsit s'allotja a sota de la pell de l'hoste cavant uns túnels on la femella posa els ous; no és perceptible a simple vista. El símptoma més comú és el prurit intens, predominantment nocturn. Es transmet per contacte directe i prolongat de la pell amb les lesions d'una persona infestada.

Es troba arreu del món i afecta persones de qualsevol origen o classe social. Institucions com residències de gent gran, centres sociosanitaris, centres de persones amb discapacitat i l'entorn familiar són els àmbits on es produeixen de forma més freqüent els brots de sarna atès que són col·lectius que, per les seves característiques de convivència, tenen un major contacte entre els seus integrants. És habitual la presentació de brots anuals en les institucions esmentades i és important destacar que quan es contrau per primer cop aquesta parasitosi pot passar desapercebuda durant setmanes.¹

A Catalunya els brots de sarna (dos o més casos relacionats en el temps i l'espai) són de declaració obligatòria a la Xarxa de Vigilància Epidemiològica de Catalunya (XVEC).² Des del moment en què es notifica el brot es posen en marxa les actuacions corresponents per a la seva investigació i el seu control de forma coordinada amb el personal sanitari responsable en cada situació i es fan les recomanacions sobre les mesures preventives més adequades destinades a intentar evitar l'aparició de més casos i fer-ne el control en el cas que n'apareguessin.¹

2 Objectiu

L'objectiu del present informe es descriure les característiques epidemiològiques dels brots de sarna notificats els darrers 8 anys a Catalunya: la distribució anual, la distribució per àmbits d'exposició i la distribució territorial per serveis de vigilància epidemiològica (SVE).

3 Mètodes

La informació recollida en el present informe es basa en les notificacions de brots de sarna realitzades a la Xarxa de Vigilància Epidemiològica de Catalunya (XVEC) de l'Agència de Salut Pública de Catalunya. Es recullen les variables següents: data de notificació, nombre de persones exposades, nombre de persones afectades, àmbit d'exposició (genèric i específic), data d'inici de símptomes del primer i darrer cas, nombre de dones i homes afectats, edat màxima i mínima en cada brot, i distribució territorial.

4 Resultats

Des del 2015 al 2022 s'han notificat 647 brots de sarna que han afectat 4143 persones. En el 86,7% dels brots es va notificar el gènere de les persones afectades (40,2% homes i 59,8% dones). El rang d'edat dels casos ha estat comprès entre els 0 (<12 mesos) i els 102 anys. El nombre total de persones exposades ha estat de 26.404.

La duració dels brots de sarna s'ha analitzat en 580 brots (90%); la mitjana ha estat de 64 dies (DE:101) i la mediana de 30,5 dies (rang de 0 a 1.121).

4.1 Distribució anual

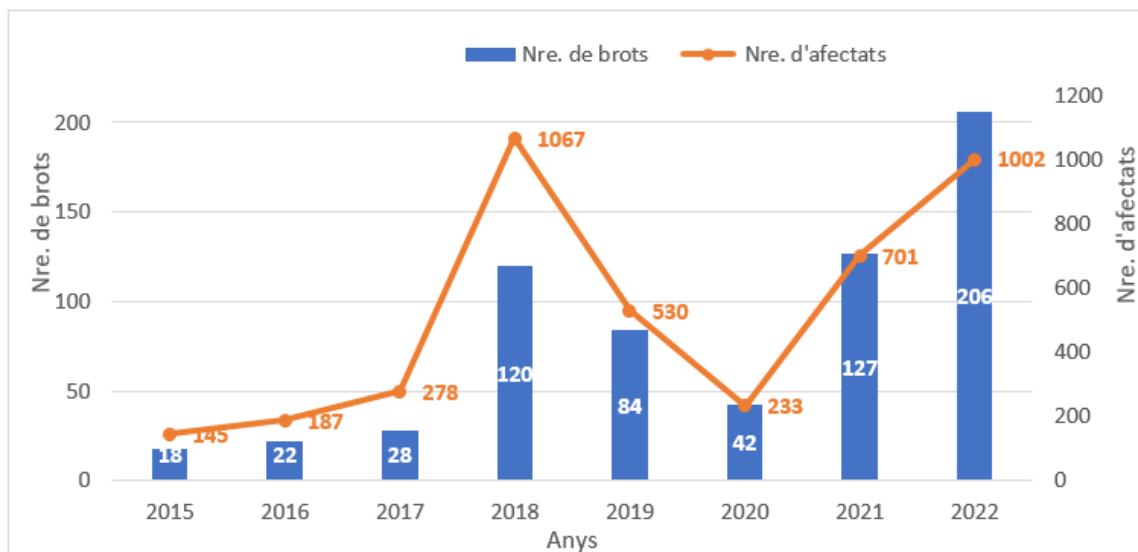
Quant a la distribució anual, el 2022 és l'any amb un nombre més alt de brots notificats (206; 31,8% del total) seguit del 2021 (127; 19,6%) i 2018 (120; 18,5%) (figura 1 i taula 1).

L'any 2018 és va produir el major increment de brots notificats respecte a l'any anterior (120 el 2018 vs. 28 el 2017; variació de +328,6%).

L'any 2020, probablement a causa d'una infranotificació motivada per la situació pandèmica, s'observa una gran disminució (-50%) respecte als brots notificats el 2019 (42 el 2020 vs. 84 el 2019); i, el 2021 se'n registra de nou un increment important respecte a l'any anterior (127 el 2021 vs. 42 el 2020; increment +202,4%), encara que menys marcat que l'observat el 2018, tot i la disminució en la notificació que s'havia observat el 2020.

El nombre de persones afectades va ser molt superior l'any 2018 (1.067; 25,8% del total) seguit del 2022 (1.002; 24,2%) i del 2021 (701; 16,9%). La mitjana global (casos per brot) ha estat de 6,4 (DS:12,1), oscil·lant entre 5,5 (DS:6) el 2020 i 9,9 (DS: 9,3) el 2017 (figura 1 i taula 1).

Figura 1. Distribució anual de brots i persones afectades per brots de sarna. Catalunya, 2015-2022

Font i elaboració: Subdirecció de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT. Departament de Salut.

Taula 1. Distribució anual de brots i persones afectades per brots de sarna. Variació respecte a l'any anterior, mitjana i desviació estàndard. Catalunya 2015-2022

Anys	Nre. brots	% brots	Variació nre. brots (vs. any anterior)	Nre. afectats	% afectats	Mitjana (casos/brot)	DS afectats
2015	18	2,8%	--	145	3,5%	8,1	8,2
2016	22	3,4%	22,2%	187	4,5%	8,5	8,6
2017	28	4,3%	27,3%	278	6,7%	9,9	9,3
2018	120	18,5%	328,6%	1067	25,8%	8,9	24,9
2019	84	13,0%	-30,0%	530	12,8%	6,3	6,0
2020	42	6,5%	-50,0%	233	5,6%	5,5	6,0
2021	127	19,6%	202,4%	701	16,9%	5,5	6,5
2022	206	31,8%	62,2%	1002	24,2%	4,9	4,7
Total	647	100,0%	--	4143	100,0%	6,4	12,1

Font i elaboració: Subdirecció de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT. Departament de Salut.

4.2 Distribució per àmbits

Les **institucions no sanitàries i l'àmbit familiar** són els àmbits on més freqüentment s'han notificat brots de sarna a Catalunya (taula 2). Un 44,0% dels brots van tenir lloc en institucions no sanitàries; el 38,2% en l'àmbit familiar; el 8,7% en centres escolars; i el 4,8% dels brots es van produir en l'àmbit nosocomial. La resta (4,4%) es van distribuir entre l'àmbit comunitari, laboral i lúdic.

Els àmbits on s'ha registrat un nombre més alt de **persones afectades** també han estat les institucions no sanitàries i l'àmbit familiar (60,9% i 21,4%, respectivament). El nombre més alt de persones exposades s'ha produït en les institucions no sanitàries (73,3%), principalment en les residències de gent gran (54,5% del total) (taula 2).

La mitjana global de persones afectades per brot ha estat de 6,4 (DE 12,1), i és en l'àmbit comunitari on es dona la mitjana més elevada dins dels àmbits genèrics (**13,4**; DE 16,7), seguit de l'àmbit nosocomial (9,0; DE 9,0) i de l'àmbit d'institucions no sanitàries (**8,9**; DE: 17,0). Els brots familiars, encara que ocupen el segon lloc en freqüència, són brots més petits, amb una mitjana de 3,6 (DE 1,8) persones afectades per brot. Altres brots amb una mitjana de 3,6 han estat els d'àmbit laboral i els d'ensenyament (taula 2).

En analitzar l'evolució anual dels **àmbits genèrics d'exposició** (figura 2) s'observa que entre els anys **2015 i 2017** les **institucions no sanitàries** van ser l'àmbit amb una major freqüència de brots notificats amb diferència (entre el **61%** i el **73%** del total anual), mentre que els anys **2018 i 2020** va ser l'àmbit **familiar** on es va produir un nombre més alt de brots de sarna —en aquest àmbit els brots representen el **47%** i el **50%**, respectivament, del total anual. Entre aquests dos anys, l'any 2019, la distribució de brots en els àmbits majoritaris va ser similar, però lleugerament superior en l'àmbit de les institucions no sanitàries (**40,5%**). L'any 2021 i 2022 novament les institucions no sanitàries van representar l'àmbit afectat amb més freqüència (**42%** i **46%**), per davant de l'àmbit familiar (37% i 38%) (figura 2).

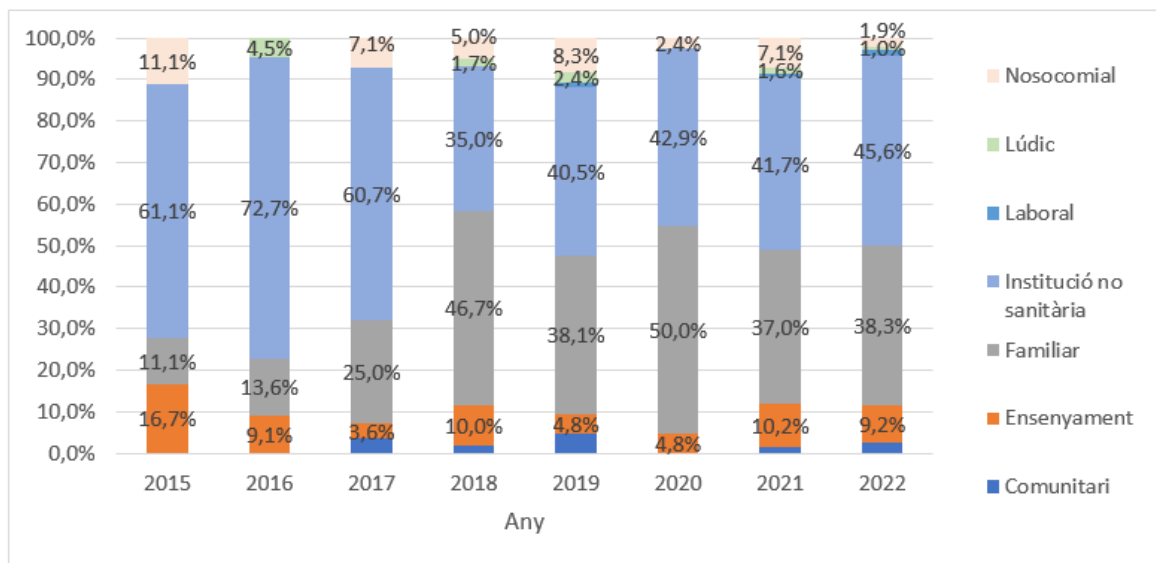
Quan analitzem **per àmbit específic**, dins les institucions no sanitàries, les residències de gent gran han presentat una afectació majoritària durant tots els anys del període estudiat, englobant el 27,7% de tots els brots i el 40,7% de totes les persones afectades. Altres àmbits específics destacats dins de les institucions no sanitàries han estat els centres d'acolliment (10,0% dels brots), mentre que la resta d'institucions no sanitàries van sumar el 6,3% del total (presó, residències de discapacitats, centre ocupacional i centres d'immigrants) (taula 2). L'àmbit dels centres d'immigrants ha estat l'àmbit d'exposició amb la mitjana d'afectats per brot més elevada, 42,7 persones afectades per brot (DE 82,5), i tots ells, excepte dos, s'han produït l'any 2018 (taula 2 i figura 3).

Taula 2. Distribució per àmbits genèrics i específics dels brots de sarna. Catalunya 2015-2022

Àmbits genèric/específic	Nre. brots	% brots	Nre. afectats	% afectats	Mitjana afectats	DE afectats	Nre. exposats	% exposats
Comunitari	14	2,2%	188	4,5%	13,4	16,7	482	1,8%
Ensenyament	56	8,7%	200	4,8%	3,6	1,7	1662	6,3%
Llar d'infants (P0 - P2)	8	1,2%	20	0,5%	2,5	0,8	158	0,60%
Educació Infantil (P3 - P5)	4	0,6%	23	0,6%	5,8	4,1	192	0,73%
Escola primària	18	2,8%	58	1,4%	3,2	1,2	391	1,5%
Institut	14	2,2%	52	1,3%	3,7	1,4	313	1,2%
Varies etapes escolars	5	0,8%	21	0,5%	4,2	1,8	448	1,70%
Altres ensenyament	7	1,1%	26	0,6%	3,7	1,4	160	0,6%
Familiar	247	38,2%	885	21,4%	3,6	1,8	1899	7,2%
Institució no sanitària	285	44,0%	2525	60,9%	8,9	17,0	19353	73,3%
Centre acolliment	65	10,0%	252	6,1%	3,9	2,4	2024	7,7%
Centre d'immigrants	9	1,4%	384	9,3%	42,7	82,5	1325	5,0%
Centre ocupacional	1	0,2%	4	0,1%	4,0	--	176	0,7%
Presó	5	0,8%	47	1,1%	9,4	8,0	114	0,4%
Residència discapacitats	16	2,5%	98	2,4%	6,1	7,0	990	3,7%
Residència geriàtrica	179	27,7%	1685	40,7%	9,4	8,9	14393	54,5%
Altres institució no sanitària	10	1,5%	55	1,3%	5,5	4,9	331	1,3%
Laboral	5	0,8%	18	0,4%	3,6	1,5	109	0,4%
Lúdic	9	1,4%	47	1,1%	5,2	3,2	253	1,0%
Grup d'amics	6	0,9%	32	0,8%	5,3	3,0	72	0,27%
Casal d'estiu	1	0,2%	2	0,0%	2,0	--	20	0,08%
Altre lúdic	2	0,3%	13	0,3%	6,5	4,9	161	0,61%
Nosocomial	31	4,8%	280	6,8%	9,0	9,0	2646	10,0%
Centre salut mental	5	0,8%	37	0,9%	7,4	5,6	471	1,8%
Centre sociosanitari	10	1,5%	83	2,0%	8,3	9,4	1244	4,7%
Consultes privades	1	0,2%	5	0,1%	5,0	--	145	0,5%
Hospital aguts	14	2,2%	135	3,3%	9,6	10,2	683	2,6%
Altres nosocomials	1	0,2%	20	0,5%	20,0	--	103	0,4%
Total general	647	100,0%	4143	100,0%	6,4	12,1	26404	100,00%

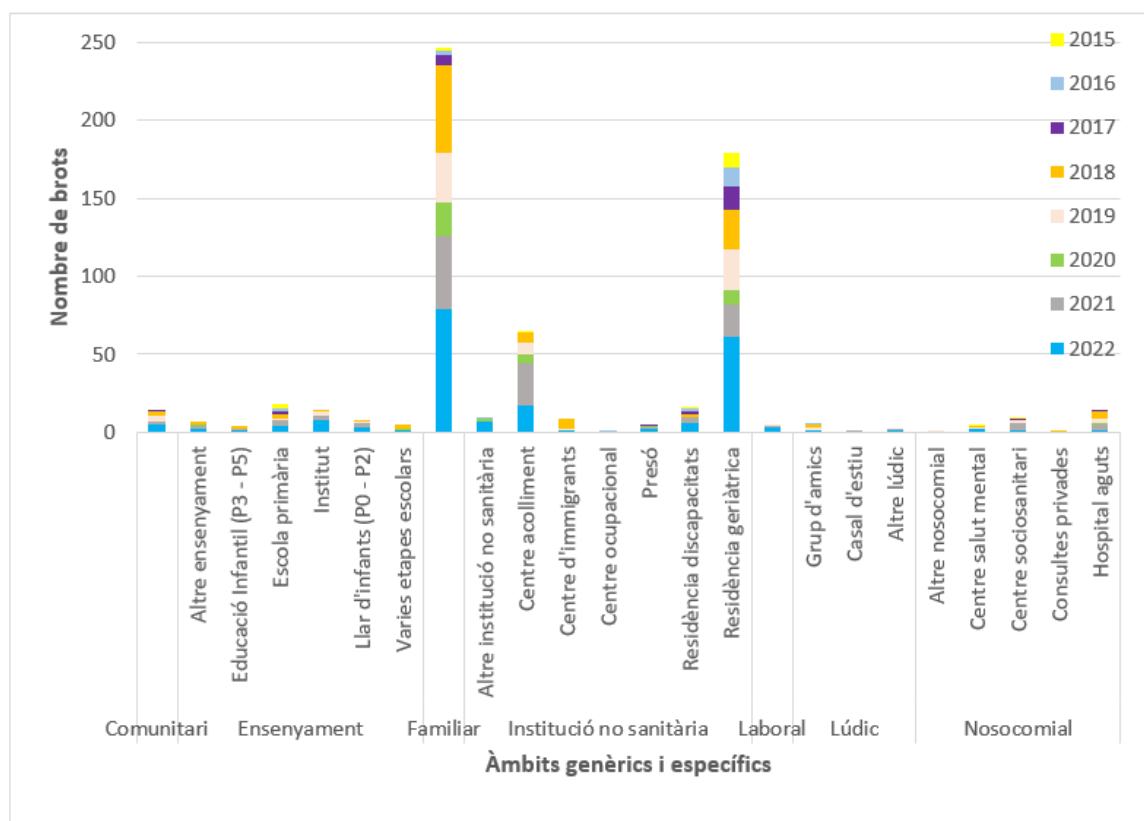
Font i elaboració: Subdirecció de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT. Departament de Salut.

Figura 2. Distribució dels brots de sarna segons àmbit genèric d'exposició i percentatge de cada any. Catalunya 2015-2022

Font i elaboració: Subdirecció de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT. Departament de Salut.

Figura 3. Distribució per any i àmbits específics dels brots de sarna. Catalunya 2015-2022

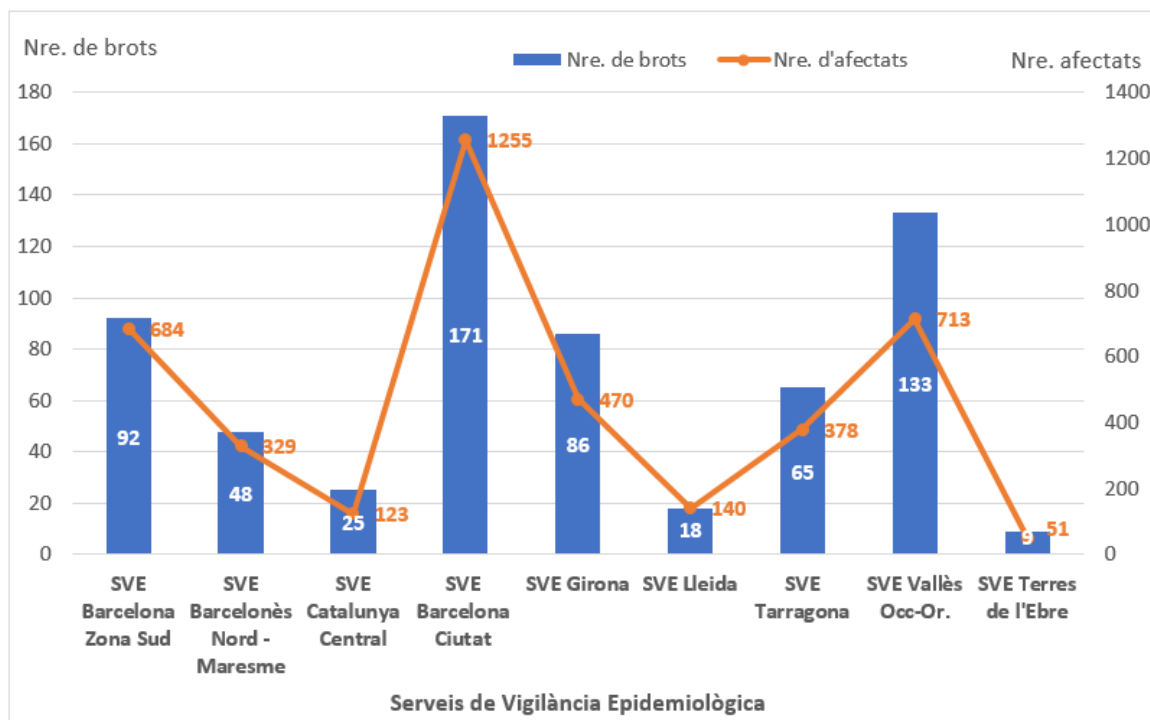

Font i elaboració: Subdirecció de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT. Departament de Salut.

4.3 Distribució territorial

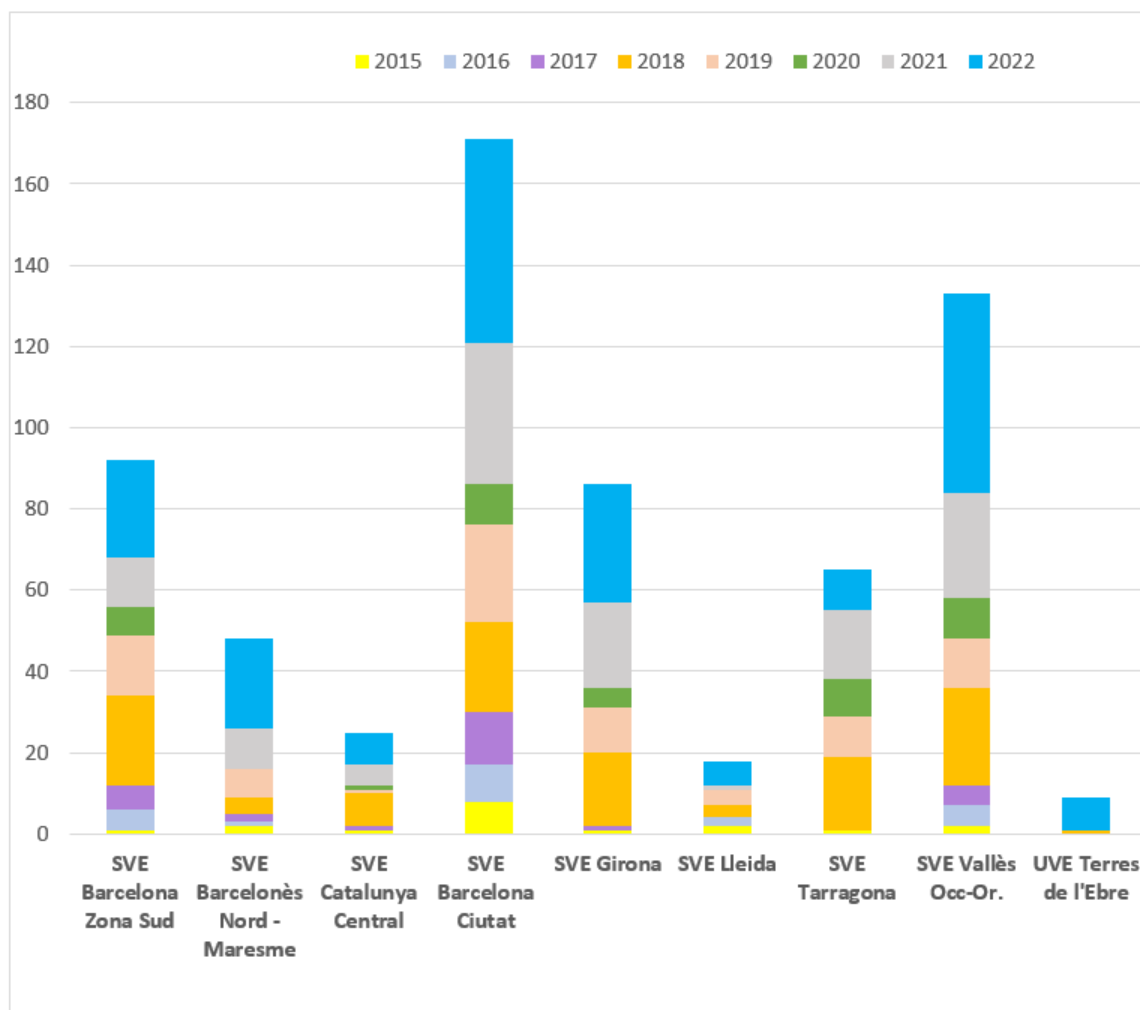
A les figures 4 i 5 es mostra la distribució dels brots per territori i any. El territori amb un nombre més alt de brots i de persones afectades ha estat el corresponent al Servei de Vigilància Epidemiològica (SVE) de Barcelona Ciutat (Agència de Salut Pública de Barcelona) (26,4% brots i 30,2% persones afectades), seguit del territori del SVE Vallès Occidental i Vallès Oriental (20,5% brots i 17,2% persones afectades) i del SVE Barcelona Zona Sud (14,2% brots i 16,5% persones afectades).

Figura 4. Distribució territorial de brots i persones afectades pels brots. Catalunya 2015-2022

Font i elaboració: Subdirecció de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT. Departament de Salut.

Figura 5. Distribució territorial dels brots de sarna per anys. Catalunya 2015-2022

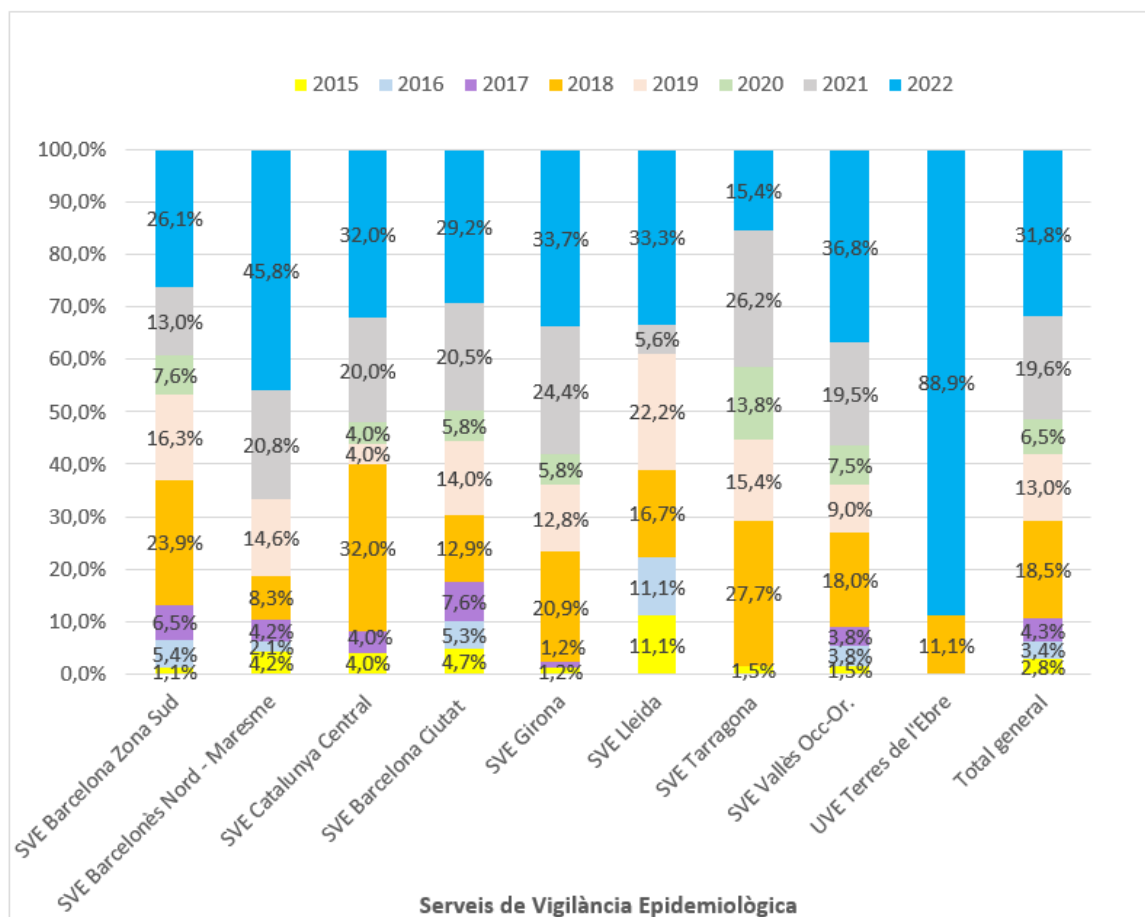

Anys	SVE Barcelona Zona Sud	SVE Barcelonès Nord - Maresme	SVE Catalunya Central	SVE Barcelona Ciutat	SVE Girona	SVE Lleida	SVE Tarragona	SVE Vallès Occ-Or.	SVE Terres de l'Ebre	Total any
2015	1	2	1	8	1	2	1	2		18
2016	5	1		9		2		5		22
2017	6	2	1	13	1			5		28
2018	22	4	8	22	18	3	18	24	1	120
2019	15	7	1	24	11	4	10	12		84
2020	7		1	10	5		9	10		42
2021	12	10	5	35	21	1	17	26		127
2022	24	22	8	50	29	6	10	49	8	206
Total SVE	92	48	25	171	86	18	65	133	9	647

Font i elaboració: Subdirecció de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT. Departament de Salut.

L'any 2022 va ser l'any en el que tots els territoris, excepte el territori corresponent al SVE de Tarragona (que va assolir el seu nombre màxim el 2018) van registrar el percentatge més alt de brots. El territori de Catalunya Central va notificar el mateix percentatge de brots a 2022 i a 2018 (32,0%) (figura 6).

Figura 6. Distribució percentual per territoris i any dels brots de sarna. Catalunya 2015-2022

Font i elaboració: Subdirecció de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT. Departament de Salut.

Les residències de gent gran han estat l'àmbit on més freqüentment s'han produït brots de sarna en els territoris corresponents als SVE de Barcelonès Zona Sud (49/92; 53,3%) i Barcelonès Nord i Maresme (25/48; 52,1%). Als territoris del SVE Catalunya Central, Girona, Tarragona, Terres de l'Ebre, Barcelona Ciutat i Vallès Occidental i Vallès Oriental els brots s'han notificat més freqüentment des de l'àmbit familiar, (taula 3). Al territori de Lleida s'ha notificat el mateix nombre des de l'àmbit familiar i des de residències (6/18;33,3%).

Taula 3. Distribució per territori i àmbit dels brots de sarna. Catalunya 2015-2022

SVE/àmbit genèric/àmbit específic	Nre. de brots	Nre. d'afectats
SVE Barcelona Zona Sud	92	684
Ensenyament	1	2
Institut	1	2
Familiar	20	74
Institució no sanitària	61	531
Centre acolliment	7	24
Centre d'immigrants	1	4
Presó	2	11
Residència discapacitats	1	5
Residència geriàtrica	49	470
Altres institució no sanitària	1	17
Lúdic	3	11
Nosocomial	7	66
Centre salut mental	1	14
Centre sociosanitari	3	24
Hospital aguts	3	28
SVE Barcelonès Nord - Maresme	48	329
Ensenyament	6	20
Escola primària	2	4
Institut	3	13
Llar d'infants (P0 - P2)	1	3
Familiar	8	22
Institució no sanitària	28	228
Centre acolliment	2	6
Residència discapacitats	1	3
Residència geriàtrica	25	219
Laboral	1	2
Nosocomial	5	57
Centre sociosanitari	2	41
Hospital aguts	3	16
SVE Catalunya Central	25	123
Comunitari	3	30
Familiar	10	33
Institució no sanitària	11	58
Centre acolliment	5	20
Centre d'immigrants	2	22
Residència discapacitats	3	11
Residència geriàtrica	1	5
Lúdic	1	2
SVE Barcelona Ciutat	171	1255

SVE/àmbit genèric/àmbit específic	Nre. de brots	Nre. d'afectats
Comunitari	6	57
Ensenyament	15	46
Llar d'infants (P0 - P2)	2	5
Escola primària	4	12
Institut	5	15
Varies etapes escolars. Especificar	1	2
Altres ensenyament	3	12
Familiar	63	200
Institució no sanitària	77	902
Centre acolliment	17	93
Centre d'immigrants	4	343
Centre ocupacional	1	4
Residència discapacitats	3	10
Residència geriàtrica	50	445
Altres institució no sanitària	2	7
Lúdic	2	19
Nosocomial	8	31
Centre sociosanitari	2	8
Consultes privades	1	5
Hospital aguts	5	18
SVE Girona	86	470
Comunitari	3	88
Ensenyament	12	50
Escola primària	3	13
Institut	3	12
Llar d'infants (P0 - P2)	1	4
Educació Infantil (P3 - P5)	1	7
Altres ensenyament	4	14
Familiar	29	112
Institució no sanitària	36	182
Centre acolliment	20	60
Centre d'immigrants	1	2
Presó	1	9
Residència discapacitats	4	22
Residència geriàtrica	6	79
Altres institució no sanitària	4	10
Laboral	1	6
Lúdic	1	3
Nosocomial	4	29
Centre salut mental	1	2
Centre sociosanitari	2	7
Altres nosocomials	1	20
SVE Lleida	18	140

SVE/àmbit genèric/àmbit específic	Nre. de brots	Nre. d'afectats
Comunitari	1	2
Ensenyament	2	9
Escola primària	2	9
Familiar	6	26
Institució no sanitària	8	100
Centre d'immigrants	1	13
Residència geriàtrica	6	76
Altres institució no sanitària	1	11
Laboral	1	3
SVE Tarragona	65	378
Comunitari	1	11
Ensenyament	5	17
Escola primària	1	3
Institut	1	5
Llar d'infants (P0 - P2)	1	2
Varies etapes escolars	2	7
Familiar	35	143
Institució no sanitària	20	151
Centre acolliment	7	21
Presó	1	23
Residència discapacitats	1	29
Residència geriàtrica	11	78
Laboral	1	4
Nosocomial	3	52
Centre salut mental	1	13
Centre sociosanitari	1	3
Hospital aguts	1	36
SVE Vallès Occ.-Or.	133	713
Ensenyament	15	56
Escola primària	6	17
Institut	1	5
Llar d'infants (P0 - P2)	3	6
Educació Infantil (P3 - P5)	3	16
Varies etapes escolars	2	12
Familiar	73	264
Institució no sanitària	42	361
Centre acolliment	7	28
Presó	1	4
Residència discapacitats	3	18
Residència geriàtrica	29	301
Altres institució no sanitària	2	10
Laboral	1	3

SVE/àmbit genèric/àmbit específic	Nre. de brots	Nre. d'afectats
Lúdic	1	3
Nosocomial	1	26
Hospital aguts	1	26
SVE Terres de l'Ebre	9	51
Familiar	3	11
Institució no sanitària	2	12
Residència geriàtrica	2	12
Lúdic	1	9
Nosocomial	3	19
Centre salut mental	2	8
Hospital aguts	1	11
Total	647	4143

Font i elaboració: Subdirecció de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT. Departament de Salut.

5 Conclusions

- El darrers 8 anys (2015-2022) s'han notificat a la XVEC 647 brots, amb 4.143 persones afectades i 26.404 persones exposades. El 59,8% de les persones afectades han estat dones. El rang d'edat dels casos ha estat molt ampli, comprès entre <12 mesos i 102 anys.
- L'any 2022 s'ha notificat el nombre més alt de brots de sarna (206; 31,8% del total seguit de l'any 2021 (127;19,6%) i del 2018 (120; 18,5%). Segons l'evolució anual, el major increment s'ha experimentat entre els anys 2017 (n=28) i 2018 (n=120), amb un augment de +328,6%.
- El nombre més alt de persones afectades s'ha notificat l'any 2018 (n=1.067; 25,8%). En part, aquesta diferència és atribuïble a 7 brots esdevinguts en centres d'immigrants (mitjana de 49 casos/brot). El segon any amb més nombre de persones afectades ha estat el 2022 (n=1.002; 24,2%).
- Els àmbits on més freqüentment s'han presentat brots han estat les institucions no sanitàries (285 brots; 44,0%), amb 2.525 persones afectades (60,9%); seguit de l'àmbit familiar (247 brots; 38,2%), amb 885 persones afectades (21,4%). L'àmbit de les residències de gent gran ha estat l'àmbit específic amb un nombre més alt de brots (n=179; 27,7%) i de persones afectades (n=1685; 40,7%).
- El territori amb un nombre més alt de brots i de persones afectades ha estat el de l'SVE Barcelona Ciutat (26,4% brots i 30,2% persones afectades), seguit dels SVE Vallès Occidental i Vallès Oriental (20,5% brots i 17,2% persones afectades) i Barcelona Zona Sud (14,2% brots i 16,5% persones afectades).
- L'any 2022 va ser l'any en el que tots els territoris, excepte el territori corresponent al SVE de Tarragona (que va assolir el seu nombre màxim el 2018) van registrar el percentatge més alt de brots. El territori de Catalunya Central va notificar el mateix percentatge de brots a 2022 i a 2018 (32,0%).
- Les residències de gent gran han estat l'àmbit específic on més freqüentment s'han produït brots de sarna en els territoris corresponents als SVE de Barcelonès Zona Sud (49/92; 53,3%), Barcelonès Nord i Maresme (25/48; 52,1%). Als territoris del SVE Catalunya Central, Girona, Tarragona, Terres de l'Ebre, Barcelona Ciutat i Vallès Occidental i Vallès Oriental els brots s'han notificat més freqüentment des de l'àmbit familiar, (taula 3). Al territori de Lleida s'ha notificat el mateix nombre des de l'àmbit familiar i des de residències (6/18;33,3%).

6 Referències bibliogràfiques

- 1 Procediment d'actuació davant un brot d'escabiosi (sarna). Barcelona: Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Agència de Salut Pública de Catalunya. Departament de Salut; 2022. Disponible a: <<https://canalsalut.gencat.cat/web/.content/A-Z/S/sarna/escabiosi-sarna-22.pdf>>
- 2 CATALUNYA. «Decret 203/2015, de 15 de setembre, pel qual es crea la Xarxa de Vigilància Epidemiològica i es regulen els sistemes de notificació de malalties de declaració obligatòria i brots epidèmics». *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. Núm. 6958 (17 setembre 2015), p. 6958.